

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

3 КУРСУ «ЕТИКА»

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Має фрагментарні уявлення про мораль, етичні норми, цінності та правила поведінки. Розпізнає окремі моральні ситуації лише за зразком.	Виконує найпростіші завдання за безпосередньої допомоги вчителя. Відтворює окремі поняття та приклади.	Потребує постійної допомоги, пояснення та покрокового супроводу.	Відповідає на окремі прості запитання, взаємодіє після спонукання.	Уміння виявляються епізодично, переважно за значної допомоги.
2 / початковий	Розпізнає окремі моральні поняття, цінності, норми поведінки; частково розуміє їх значення.	За зразком визначає моральні якості людини, розрізняє прості приклади доброї та неналежної поведінки.	Працює за чіткою інструкцією, потребує постійних нагадувань.	Дає короткі відповіді, бере участь у простій взаємодії після стимулювання.	Вміння нестійкі, виявляються переважно у знайомих ситуаціях.
3 / початковий	Відтворює окремі етичні поняття, називає моральні якості, розпізнає прості моральні ситуації.	Виконує типові завдання за алгоритмом, визначає правильність окремих моделей поведінки за запропонованими прикладами.	Виконує завдання за алгоритмом, частково контролює результат.	Висловлює прості судження за підтримки, бере участь у парній роботі.	Уміння виявляються переважно в типових ситуаціях і нестабільно.
4 / середній	Розуміє основні етичні поняття, визначає моральні якості, пояснює прості правила поведінки та взаємодії.	Аналізує нескладні життєві ситуації за алгоритмом, визначає моральну проблему, добирає прийнятний варіант поведінки.	Працює за запропонованою послідовністю дій, потребує допомоги в нових ситуаціях.	Висловлює прості думки, бере участь у парній та груповій роботі.	Базові вміння виявляються у більшості типових ситуацій.
5 / середній	Пояснює значення моральних норм і цінностей, визначає причини та наслідки моральних вчинків, розрізняє	Аналізує життєві ситуації, визначає учасників, мотиви та наслідки вчинків, обґрунтовує	Виконує більшість завдань за алгоритмом, здійснює первинний самоконтроль.	Висловлює власну думку, слухає співрозмовника, бере участь в обговоренні.	Вміння виявляються регулярно у типових ситуаціях.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
6 / середній	конструктивну й неконструктивну поведінку. Аналізує моральні ситуації на базовому рівні, встановлює зв'язок між цінностями, мотивами, рішеннями та наслідками вчинків.	нескладний моральний вибір. Самостійно виконує типові завдання, порівнює моделі поведінки, формулює нескладні моральні висновки.	Працює переважно самостійно за відомим алгоритмом, виправляє очевидні помилки.	Аргументує нескладні судження, бере участь у діалозі та груповій роботі.	Вміння виявляються достатньо регулярно в типових ситуаціях.
7 / достатній	Аналізує моральні дилеми, порівнює різні позиції, встановлює взаємозв'язок між моральними цінностями, вибором і відповідальністю.	Самостійно застосовує етичні знання під час аналізу життєвих ситуацій, пропонує способи розв'язання моральних проблем.	Планує виконання завдання, добирає способи розв'язання, здійснює самоконтроль.	Чітко висловлює позицію, аргументує її, поважає думки інших, конструктивно взаємодіє.	Предметні вміння регулярно виявляються у типових і частково змінених ситуаціях.
8 / достатній	Узагальнює та систематизує етичні знання, порівнює альтернативні моральні позиції, прогнозує наслідки різних рішень.	Самостійно аналізує складніші моральні ситуації, добирає аргументи, обґрунтовує моральний вибір, застосовує етичні принципи.	Самостійно планує роботу, контролює та коригує результат.	Веде змістовний діалог, враховує позиції інших, аргументовано захищає власну думку.	Вміння виявляються стабільно в різноманітних навчальних ситуаціях.
9 / достатній	Критично аналізує моральні проблеми, зіставляє різні етичні підходи, оцінює аргументи, визначає моральні наслідки рішень.	Комплексно застосовує знання для розв'язання моральних дилем, формулює обґрунтовані висновки, аргументує власну позицію.	Самостійно визначає мету та послідовність роботи, здійснює самооцінювання та рефлексію.	Аргументовано бере участь у дискусії, реагує на альтернативні погляди, дотримується правил етичної комунікації.	Вміння виявляються систематично в широкому спектрі ситуацій.
10 / високий	Глибоко аналізує моральні дилеми та етичні проблеми, синтезує інформацію, оцінює різні моральні позиції та їхні наслідки.	Самостійно розв'язує складні проблемні завдання, застосовує етичні принципи до нових ситуацій, формулює	Самостійно визначає мету, стратегію та критерії результату, контролює всі етапи діяльності.	Вільно й аргументовано висловлюється, бере активну участь у дискусіях, сприяє конструктивній взаємодії.	Вміння виявляються систематично, впевнено та в нових ситуаціях.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
11 / високий	Демонструє розвинене критичне й етичне мислення, самостійно зіставляє різні моральні позиції, виявляє суперечності, оцінює складні життєві ситуації.	аргументовані висновки. Комплексно застосовує етичні знання, самостійно досліджує моральні проблеми, формулює та обґрунтовує власні висновки.	Повністю самостійно організовує діяльність, аналізує помилки та вдосконалює власну стратегію дій.	Переконливо аргументує позицію, веде дискусію на основі етичних аргументів, поважає альтернативні погляди, ініціює співпрацю.	Вміння виявляються стабільно та систематично в широкому спектрі ситуацій.
12 / високий	Демонструє високий рівень критичного, системного та творчого етичного мислення; самостійно аналізує складні моральні проблеми, генерує аргументовані рішення та оцінки.	Творчо застосовує етичні знання у нових і проблемних ситуаціях, створює власні обґрунтовані рішення, проекти, аргументації та висновки.	Повністю самостійно визначає проблему, мету, способи її розв'язання та критерії успіху; здійснює глибоку рефлексію.	Є активним учасником етичної комунікації, переконливо аргументує, модерує дискусію, сприяє порозумінню та спільному розв'язанню проблем.	Вміння виявляються постійно, стабільно та творчо — у стандартних, змінених, проблемних і нових ситуаціях.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З КУРСУ «ЕТИКА»

Рівень навчальних досягнень	Загальна характеристика
1–3 бали — початковий	Учень/учениця має фрагментарні уявлення про мораль, етичні поняття, цінності та правила поведінки. Розпізнає окремі моральні ситуації, якості людини та норми поведінки переважно за зразком. Відтворює окремі поняття й прості приклади. Виконує навчальні завдання лише за значної допомоги вчителя, потребує постійної підтримки під час аналізу ситуацій і формулювання власної думки.
4–6 балів — середній	Учень/учениця розуміє основні етичні поняття, моральні норми та цінності, пояснює їх значення у повсякденному житті. Визначає моральну проблему в нескладних ситуаціях, характеризує вчинки та

**Рівень
навчальних
досягнень**

Загальна характеристика

поведінку людей, встановлює прості причини й наслідки морального вибору. За алгоритмом аналізує життєві ситуації, пропонує прийнятні способи поведінки. Висловлює власну думку та бере участь у спільному обговоренні.

**7–9 балів —
достатній**

Учень/учениця усвідомлено застосовує етичні знання для аналізу життєвих і моральних ситуацій. Порівнює різні позиції, визначає мотиви та наслідки вчинків, аналізує моральні дилеми, прогнозує результати різних варіантів поведінки. Аргументує власну моральну позицію, поважає думки інших, конструктивно взаємодіє та бере участь у дискусіях. Самостійно застосовує принципи відповідальності, справедливості, гідності, толерантності та взаємоповаги у змодельованих і реальних ситуаціях.

**10–12 балів —
високий**

Учень/учениця демонструє глибоке, системне та критичне етичне мислення. Самостійно аналізує складні моральні проблеми й дилеми, зіставляє різні етичні позиції, оцінює аргументи та прогнозує наслідки морального вибору. Формулює власні обґрунтовані висновки, творчо застосовує етичні принципи у нових життєвих ситуаціях. Виявляє високий рівень відповідальності, емпатії, толерантності та поваги до гідності інших. Уміє вести конструктивний діалог, аргументовано відстоювати позицію, знаходити шляхи порозуміння та здійснювати рефлексію власних рішень і вчинків.